

Sygn. akt: I C 354/19 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 lipca 2019 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Sylwia Piasecka
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2019 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy

z powództwa G. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)H.U. (...) z siedzibą w T.

przeciwko M. G.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. G. na rzecz powoda G. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)H.U. (...) z siedzibą w T. kwotę 1.037,12 zł (słownie: jeden tysiąc trzydzieści siedem złotych dwanaście groszy) wraz odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 08 marca 2019 roku do dnia zapłaty, a w razie zmiany odsetek ustawowych za opóźnienie – z tymi odsetkami,

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

3. zasądza od pozwanego M. G. na rzecz powoda G. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)H.U. (...) z siedzibą w T. kwotę 200,46 zł (słownie: dwieście złotych czterdzieści sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,

4. nadaje wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 354/19

UZASADNIENIE

Powód – G. C. (...) .H.U. (...), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł pozew przeciwko M. G. o zasądzenie w elektronicznym postępowaniu upominawczym kwoty 1.321,91 złotych wraz z

odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 8 marca 2019 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że powód prowadzi działalność gospodarczą, natomiast pozwany jako pożyczkobiorca w dniu 10 stycznia 2018 roku zawarł z (...) sp. z o.o. umowę pożyczki gotówkowej na następujących warunkach: kwota pożyczki 1.141,38 złotych wypłacona w gotówce w dniu zawarcia umowy. Termin spłaty pożyczki ustalono na dzień 9 lutego 2018 roku, natomiast datę wymagalności pożyczki ustalono na dzień 10 lutego 2018 roku.

Na mocy przelewu wierzytelności z dnia 19 lutego 2018 roku powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod firmą (...) G. C. z siedzibą w T., nabył od (...) sp. z o.o. wierzytelność z tytułu w/w umowy pożyczki. Powód w dniu 24 października 2018 roku ostatecznie wezwał pozwanego do zapłaty pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwany nie uregulował zobowiązania.

Na dochodzoną pozewem kwotę składa się kwota pożyczki w wysokości 1.141,38 złotych, oprocentowanie pożyczki w wysokości 9,35 złotych, odsetki umowne za opóźnienie liczone od kwoty 1.141,38 złotych od następnego dnia po uzgodnionym terminie spłaty pożyczki, tj. od dnia 10 lutego 2018 roku do dnia 7 marca 2018 roku w wysokości 171,18 złotych.

Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2019 roku, wydanym w sprawie VI Nc-e (...), Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w L. stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i przekazał sprawę do tutejszego Sądu.

Pozwany – M. G. nie stawił się na termin rozprawy, nie zajął stanowiska w sprawie i nie wniósł o przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 stycznia 2018 roku pozwany M. G. zawarł z (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej – (...). Na jej podstawie pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczki gotówkowej w kwocie 1.141,38 złotych w okresie od dnia 10 stycznia 2018 roku do dnia 9 lutego 2018 roku na zasadach określonych w niniejszej umowie.

Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta wynosiła 1.150,73 złotych i stanowiła sumę całkowitej kwoty kredytu oraz całkowitego kosztu kredytu. Całkowita kwota kredytu wynosiła natomiast 895,49 złotych i stanowiła kwotę pożyczki gotówkowej z wyłączeniem części tej kwoty przeznaczonej na pokrycie prowizji w wysokości 245,89 złotych, którą pożyczkobiorca uiszczył na rzecz pożyczkodawcy w dniu zawarcia umowy.

Całkowity koszt kredytu ustalono na kwotę 255,24 złotych, która obejmowała prowizję w wysokości 245,89 złotych oraz kwoty szacunkowych odsetek należnych za cały okres obowiązywania umowy w wysokości 9,35 złotych.

Pożyczkodawca, w dniu podpisania umowy, wypłacił pożyczkobiorcy – M. G. kwotę 895,49 złotych. Pozwany zobowiązał się zwrócić całkowitą kwotę pożyczki do dnia 9 lutego 2018 roku.

przyznane, nadto dowód: umowa pożyczki gotówkowej k. 16 – 16v.

Pozwany – M. G. nie uregulował zobowiązania w związku z czym pożyczkodawca zawarł z powodem w dniu 19 lutego 2018 roku w T. umowę przelewu wierzytelności. Na jej podstawie (...) przeniósł niesporną wierzytelność przysługującą od pozwanego M. G. na powoda. Wierzytelność ta na dzień zawarcia umowy wynosiła sumę kapitału pożyczki w wysokości 1.141,38 złotych, oprocentowanie pożyczki w wysokości 9,35 złotych oraz odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości 4,38 złotych.

przyznane, nadto dowód: umowa przelewu wierzytelności k. 15.

Powód wezwał pozwanego do zapłaty zaległego zobowiązania informując jednocześnie o przejęciu wierzytelności na podstawie umowy przelewu wierzytelności. Pozwany nie uregulował zobowiązania w przepisany terminie.

dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru k. 21.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie w części, mimo że pozwany M. G. nie stawił się na termin rozprawy, nie zajął stanowiska w sprawie i nie wniósł o przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność. Uzasadniało to zatem, stosownie do treści art. 339 § 2 kpc, uwzględnienie podstawy faktycznej powoda i w konsekwencji wydanie wyroku zaocznego. Podkreślić przy tym jednak należy, że wydanie wyroku zaocznego może nastąpić tylko wówczas, gdy Sąd rozpoznający sprawę, nie ma żadnych uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Niezależnie bowiem od ustalenia podstawy faktycznej Sąd jest zawsze zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny natomiast wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwa, gdyż w tym zakresie nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 kpc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 roku, III CRN 30/72, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1973, III CRN 59/73). Dlatego też obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 kpc. Brak jakichkolwiek dokumentów powoduje, że przytoczone okoliczności budzą wątpliwości co skutkuje oddaleniem powództwa - nawet przy biernej postawie strony pozwanej - gdyż nie jest możliwym przyjęcie za prawdziwych twierdzeń pozwu. Tym bardziej, że z treści art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron i ich pełnomocników do przedstawiania dowodów istotnych w sprawie.

W toku niniejszego procesu strona powodowa powinna udowodnić zarówno zasadność, jak i wysokość określonej wierzytelności. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia przy tym dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradyktoryjności) w procesie, po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to zatem, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Ponadto, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu. Podkreślić również należy, że zasada kontradyktoryjności winna być całkowicie zachowana zwłaszcza wówczas, gdy strony korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa swoje roszczenie wywodziła z umowy pożyczki zawartej przez pozwanego M. G. w dniu 10 stycznia 2018 roku oraz faktu nabycia przedmiotowej wierzytelności na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 18 lutego 2018 roku.

Pozwany M. G., prawidłowo wezwany, nie stawił się na termin rozprawy, nie zajął stanowiska w sprawie i nie wniósł o przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność. W konsekwencji należało więc uznać, że co do zasady, nie kwestionował on faktu istnienia zobowiązania oraz zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki z dnia 10 stycznia 2018 roku.

Jednakże, w ocenie Sądu, roszczenie strony powodowej nie mogło zostać uwzględnione w całości z uwagi na wątpliwości co do wysokości i zasadności prowizji ustalonej w umowie oraz odsetek naliczonych od tego roszczenia przez stronę powodową od tej kwoty.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Wobec powyższego przy umowie pożyczki głównym świadczeniami stron są, po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Umowa pożyczki została ukształtowana w kodeksie cywilnym również w taki sposób, że może być zarówno umową odpłatną jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy powinno być wyraźnie określone w umowie. Co do zasady formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią zaś odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Istotnym jest również, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Dlatego też za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385 § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. art. 483 § 1 k.c.).

Zatem, w procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki, powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę tej kategorii, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Biorący pożyczkę powinien zaś wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości, przy czym obie strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest, że pozwanemu M. G. na podstawie umowy pożyczki z dnia 10 stycznia 2018 roku faktycznie wypłacono do dyspozycji kwotę 895,48 złotych, zobowiązując jednocześnie do spłaty tej kwoty do dnia 9 lutego 2018 roku powiększonej o ustalone odsetki w wysokości 9,35 złotych, a nadto do uiszczenia kwoty 245,89 złotych tytułem prowizji, która w ocenie Sądu jest specyficznym rodzajem wynagrodzenia, pobieranym za pośrednictwo w zawieraniu umów.

Wprawdzie nie ma przepisów, które zakazywałyby pobierania prowizji przy umowach pożyczki, a co więcej - art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 1528 ze zm.) jednoznacznie dopuszcza możliwość pobierania prowizji i wszelkiego rodzaju opłat. Jednakże zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 10 cyt. ustawy, kredytodawca powinien jednak o wszelkich informacjach związanych z tymi kosztami poinformować kredytobiorcę. Należy więc zauważyć, iż umowa konsumencka jest obwarowana warunkami do zastrzeżenia tego rodzaju prowizji, które pożyczkodawca musi spełnić. Dodatkowo wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez kredytodawców powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie dla konsumenta. Nie powinny być zatem formułowane w sposób ryczałtowy, bez odzwierciedlenia w kosztach ponoszonych przez pożyczkodawcę.

W przedmiotowej sprawie, konieczność rozważenia przez Sąd zasadności żądania pozwu w zakresie prowizji w wysokości 245,89 złotych wynika z art. 58 § k.c. celem tego przepisu jest bowiem zapobieganie powstawaniu

stosunków prawnych o treści niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Adresatem norm prawnych przewidujących bezwzględną nieważność czynności prawnej są w pierwszym rzędzie organy stosujące prawo (sądy oraz organy władzy publicznej), dlatego sąd obowiązany jest wziąć pod uwagę bezwzględną nieważność czynności prawnej z urzędu nawet jeśli żadna ze stron postępowania nie powołuje się na nieważność czynności prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1984 roku, III CRN 183/84, L.).

Istotne znaczenie ma również treść klauzuli generalnej uregulowanej w art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którą postanowienia umowy zawieranej z konsumentem (osobą fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową – art. 22¹ k.c.) nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek. Przy czym w przypadku umowy pożyczki wynagrodzenie (prowizja) nie stanowi świadczenia głównego stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, w sprawie III CSK 38/11 i wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 30 września 2002 roku, w sprawie XVII Amc 47/01)

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie zachodzi ostatnia z wymienionych przesłanek określonych w klauzuli generalnej, albowiem omawiane postanowienie nie reguluje głównych świadczeń stron. Ponadto powód nie wykazał w toku niniejszego procesu, aby wspomniana wyżej opłata została indywidualnie uzgodniona z pozwanym M. G. i nie była konsekwencją stosowanego przez nią wobec wszystkich klientów cennika, mimo że to na nim spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07). Istotnym jest również, że z zaoferowanego w sprawie materiału dowodowego absolutnie nie wynika sposób wyliczenia wysokości prowizji w stosunku do faktycznie udzielonej pozwanemu do dyspozycji kwoty pożyczki. W konsekwencji Sąd nie miał możliwości zweryfikowania tej kwoty.

Należy również podkreślić, że poprzednik prawny powoda ustalił w umowie szacunkową kwotę odsetek należnych za cały okres obowiązywania umowy w wysokości 9,35 złotych.

Niewątpliwym natomiast jest, że odsetki stanowią wynagrodzenie za czas korzystania z kapitału. Prowizja zaś jest jednorazowym wynagrodzeniem za udzielenie kapitału. Należy przy tym zauważyć, że pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został także wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 roku w sprawie sygn. akt V ACa 622/14. Sąd w niniejszej sprawie podziela stanowisko wyrażone we wskazanym orzeczeniu, iż postanowienia umowne wprowadzające obok odsetek maksymalnych prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych. Tym samym roszczenie powoda o zapłatę kwoty z tytułu prowizji za udzielenie pożyczki, w ocenie Sądu, było pozbawione podstaw prawnych.

Dlatego też - zdaniem Sądu - żądanie pozwu w zakresie prowizji nie mogło zostać uwzględnione właśnie z uwagi na wątpliwości co do sposobu ustalenia tej kwoty i braku możliwości jej zweryfikowania ze względu na brak w tym zakresie materiału dowodowego.

Wobec powyższego, Sąd uwzględnił roszczenie powoda wskazane w pozwie, jedynie w części, a mianowicie w zakresie kwoty faktycznie wypłaconej pozwanemu pożyczki – 895,49 złotych, odsetek naliczonych od tej kwoty za okres obowiązywania umowy w wysokości 7,28 złotych oraz skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie liczonych od kwoty 902,77 złotych od dnia 10 lutego 2018 roku do dnia 7 marca 2019 roku w wysokości 134,35 złotych, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

O odsetkach Sąd orzekł na mocy art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W przedmiotowej sprawie

strona powodowa domagała się odsetek umownych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 8 marca 2018 roku i od tej daty zostały one zasądzone.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do treści art. 100 k.p.c. zdanie pierwsze, który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą (...) lub stosunkowo rozdzielone.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest, że strona powodowa wygrała proces w 78% i poniosła koszty procesu w postaci opłaty od pozwu w wysokości 30,00 złotych, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 złotych oraz wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w wysokości 270,0 złotych zgodnie z treścią § 2 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), tj. z dnia 3 stycznia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

Wobec powyższego zasadnym było zasądzić od pozwanego na rzecz powoda tytułem kosztów procesu kwotę 200,46 złotych.

Na mocy art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności.